

WARSZTATY SZKOLENIOWE

**Wykorzystanie strategii 7 dźwigni skutecznej profilaktyki
przez samorządy jako istotna część polityki młodzieżowej**

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

FUNDUSZ
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Współfinansowano ze środków - Funduszu Sprawiedliwości,
którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

Instytut Profilaktyki Zintegrowanej

ul. Ogrodowa 8, 05 - 230 Kobytka k Warszawy

Regon 146300619 NIP 125-161-82-29

Instytut Profilaktyki Zintegrowanej (IPZIN) jest fundacją, której misją jest wspieranie rozwoju i zapobieganie problemom dzieci i młodzieży zgodnie z założeniami *modelu profilaktyki zintegrowanej* (Grzelak, 2009)¹. Realizując swoją misję Instytut prowadzi badania nad młodzieżą, opracowuje programy profilaktyczne, prowadzi szkolenia oraz przygotowuje ekspertyzy i raporty dla instytucji centralnych i JST.

W 2015 roku zespół autorów związanych z IPZIN na bazie wniosków z wieloletnich działań praktycznych oraz badań nad młodzieżą, opracował „**Vademecum skutecznej profilaktyki problemów młodzieży**”. Publikacja została wydana przez Ośrodek Rozwoju Edukacji i rozesłana do wszystkich wydziałów oświaty w Polsce.

Wiele wniosków z *Vademecum* zostało uwzględnionych przy tworzeniu Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020, a zaprezentowana w publikacji strategia „Siedem dźwigni skutecznej profilaktyki” uzyskała rekomendację Komitetu Społecznego Rady Ministrów, Ośrodka Rozwoju Edukacji oraz Senackiej Komisji Rodziny Polityki Senioralnej i Społecznej.

Myślenie według zasady dźwigni ma charakter pragmatyczny i polega na poszukiwaniu punktów oparcia umożliwiających uzyskanie bardzo dużych efektów pomimo użycia ograniczonych środków. „Siedem dźwigni skutecznej profilaktyki” to siedem punktów oparcia, siedem aspektów rzeczywistości, od których w największym stopniu zależy efektywność działania.

Główne cechy tej strategii to:

- **Nastawienie na efekt.** Rekomendacje są ujęte przez pryzmat efektu jaki chcemy osiągnąć. Efektem jest realna zmiana w sposobie zarządzania działaniami profilaktycznymi i wychowawczymi.
- **Możliwość wdrożenia.** Rekomendacje są opracowane przez praktyków dla praktyków. Skuteczność działań została wykazana w badaniach naukowych oraz potwierdzona działaniami praktycznymi w wielu samorządach.
- **Optymalizacja wydatków.** Zastosowanie naszej strategii pozwala w znacznym stopniu zoptymalizować wydatki związane z profilaktyką i wychowaniem. Oznacza to wzrost skuteczności działań przy podobnych lub niższych nakładach.
- **Budowanie płaszczyzny porozumienia.** Strategia umożliwia działania wychowawcze i profilaktyczne przy zaangażowaniu szerokiego grona osób poprzez tworzenie jak najszerszej płaszczyzny do wspólnych działań.

¹ Grzelak, S. (2009). *Profilaktyka ryzykownych zachowań seksualnych młodzieży. Aktualny stan badań na świecie i w Polsce*. Wydanie II rozszerzone (478 stron). Kraków: Wydawnictwo Rubikon..

Chcąc wspierać samorządy we wdrażaniu strategii zawartej w *Vademecum*, Instytut opracował **warsztaty szkoleniowe**.

Cele i założenia warsztatów szkoleniowych:

Jednym z najważniejszych założeń warsztatów szkoleniowych jest **rzeczywista integracja działań profilaktycznych i wychowawczych podejmowanych przez samorządy**.

Główne cele warsztatów szkoleniowych to:

- racjonalizacja zarządzania wychowaniem i profilaktyką na poziomie lokalnym,
- optymalizacja współpracy w obszarze profilaktyki i wychowania pomiędzy organami samorządowymi, placówkami oświatowymi, społecznością lokalną, organizacjami pozarządowymi i organami państwa.
- identyfikacja kluczowych czynników ryzyka i czynników chroniących w profilaktyce młodzieżowej oraz zrozumienie ich wzajemnych powiązań w celu zastosowania kompleksowych rozwiązań o charakterze przyczynowym.
- przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób wdrażających lokalną politykę społeczną, rodzinną, edukacyjną i zdrowotną.

Kluczem do osiągnięcia zamierzonych celów jest obecność na warsztatach:

- a) osób decyzyjnych, które są odpowiedzialne za przygotowanie i wdrażanie lokalnej strategii społecznej oraz programów profilaktyki w środowisku lokalnym.
- b) przedstawicieli zróżnicowanych struktur / sektorów / działów / podmiotów,
- c) osób z pasją i zamiłowaniem do młodzieży niezależnie od zajmowanego stanowiska.

Czas trwania, adresaci i przebieg szkolenia:

Warsztaty szkoleniowe trwają 7 godzin dydaktycznych.

Rozpoczynają się od 90 minutowego wykładu na temat Zintegrowanej Polityki Młodzieżowej i prezentacji ogólnych założeń strategii „Siedem dźwigni skutecznej profilaktyki”. Ważne, aby w otwarciu szkolenia i wykładzie wzięli udział najwyżsi przedstawiciele władz samorządowych.

W wykładzie mogą wziąć udział wszyscy chętni w miarę dostępnych miejsc na sali. Warto zadbać, aby wśród uczestników byli przedstawiciele różnych struktur i jednostek np. wydziału zdrowia, wydziału oświaty, wydziału spraw społecznych, OPS-u, poradni psychologiczno-pedagogicznych, policji, straży miejskiej, szkół, rad rodziców, KRPA, radni, prezesi lokalnych stowarzyszeń i fundacji oraz działacze społeczni zajmujący się profilaktyką i wychowaniem (np. harcerze, instruktorzy i trenerzy sportowi).

Po 15 minutowej przerwie odbywają się warsztaty w małej grupie. Liczba uczestników powinna wynosić pomiędzy 10 a 15 osób. Metodyka warsztatów została tak opracowana, aby efekty przyjętego programu były maksymalne i uwzględniały:

- wszystkie najważniejsze zasoby,
- różne obszary zagrożeń,
- wiedzę o uwarunkowaniach skutecznej profilaktyki,
- optymalne kryteria efektywności kosztowej (tzw. *cost-effectiveness*),
- szeroką implementację.

Na początku warsztatów szkoleniowych odpowiednio moderowana wymiana doświadczeń uczestników umożliwia uzyskanie całościowej mapy lokalnych działań profilaktycznych. Pozwala ona na rzetelną identyfikację dostępnych zasobów oraz lokalnego potencjału. Podczas warsztatów są przeprowadzane ćwiczenia obrazujące zależność pomiędzy zintegrowanym podejściem do problemów młodzieży a ekonomią działań profilaktycznych. Ostatnim etapem szkolenia jest wspólna praca nad optymalizacją proponowanych działań z uwzględnieniem strategii siedmiu dźwigni. Uczestnicy korzystając z konkretnych narzędzi do zbudowania skutecznego programu działań profilaktycznych i wychowawczych opracowują rozwiązania dostosowane do lokalnych potrzeb.

Po dwóch miesiącach od szkolenia trenerzy oferują dodatkowe spotkanie i wsparcie we wdrażaniu programu, w celu weryfikacji osiągnięć i zmotywowania uczestników do dalszej realizacji zakładanego planu, a także konsultacje i kontakt z osobami odpowiedzialnymi merytorycznie za projekt. W zależności od potrzeb odbiorców istnieje także możliwość kontynuacji warsztatów szkoleniowych na wyższym poziomie zaawansowania.

Trenerzy

Warsztaty są prowadzone przez trenerów, posiadających uprawnienia wydane przez Instytut Profilaktyki Zintegrowanej. Szkoleniowcy posiadają wieloletnie doświadczenie pracy trenerskiej z młodzieżą, rodzicami, nauczycielami i samorządami oraz uczestniczą w dodatkowych szkoleniach organizowanych przez IPZIN i podmioty zewnętrzne.

Warsztaty realizowane przez IPZIN w ramach projektu współfinansowanego z Funduszu Sprawiedliwości oferowane są samorządom nieodpłatnie.